

Αθήνα, 19 Ιουνίου '87

Β. ΛΑΜΠΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Ι. ΦΙΡΜΠΑΣ

Κριτική στο Πρόγραμμα της Ν.Δ. για το θέμα της Ιδιωτικοποίησης των Επιχειρήσεων του Δημόσιου Τομέα.

Η επιλογή της Ιδιωτικοποίησης (Privatisation) σαν πρόταση επίλυσης των σοβαρών προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο δημόσιος τομέας στην Ελλάδα, που περιέχεται στο οικονομικό πρόγραμμα της Ν.Δ., ούτε ολοκληρωμένη είναι ούτε επιστημονικά θεμελιωμένη ούτε φντάσσεται στα πλαίσια μίας ευρύτερης στρατηγικής εκσυγχρονισμού και οικονομικής ανόρθωσης του ιδιωτικού τομέα. Αποτελεί μάλλον, μία άκριτη μεταφορά ξένων μοντέλων (Μεγάλη Βρετανία) χωρίς να λαμβάνει υπ' όψη τις ιδιόζουσες ελληνικές συνθήκες, ενώ στα κρισιμότερα σημεία που απαιτείται για λόγους τόσο εθνικούς όσο και οικονομικούς, μία ξεκάθαρη τοποθέτηση, το πρόγραμμα χαρακτηρίζεται από ασάφειες και έλλειψη επιστημονικής βάσης. Πιο συγκεκριμένα:

1. Η έννοια της Ιδιωτικοποίησης είναι ευρύτατη και δεν περιορίζεται μόνο στην μεταβίβαση των δημοσίων επιχειρήσεων στον ιδιωτικό τομέα ή στην ρευστοποίησή τους. Άλλες μορφές ιδιωτικοποίησης που εφαρμόζονται στην Δυτική Ευρώπη είναι η λειτουργία των δημοσίων επιχειρήσεων με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, η εξασφάλιση μεγαλύτερου βαθμού αυτονομίας τους κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις, η αλλαγή της νομικής μορφής τους, η απογραφειοκρατικοποίησή τους κ.λ.π. Η Ν.Δ. φαίνεται να επιλέγει αβασάνιστα την πλέον ακραία μορφή της Ιδιωτικοποίησης αγνοώντας το κοινωνικό και οικονομικό πρόβλημα που θα δημιουργήσει μία τέτοια επιλογή.
2. Η διεθνής πρακτική δεν έχει να δείξει θεαματικά αποτελέσματα από την μέχρι σήμερα εφαρμογή της Ιδιωτικοποίησης. Στην Μεγάλη Βρετανία π.χ. (το πρότυπο της οποίας φαίνεται να έχει κατά νού η Ν.Δ.) πρόσφατες συγκρίσεις έχουν δείξει ότι δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις δεν φαίνονται να διαφέρουν σημαντικά σε αποδοτικότητα, ενώ προβλήματα που αποδίδονταν στο "δημόσιο" χαρακτήρα της επιχείρησης, όπως η υψηλή δανειοδότηση από το κράτος δεν ξεπεραστήκαν, αφού το 1984 δόθηκαν 250 εκατ. λίρες στην ιδιωτικοποιημένη Aerospace για την κατασκευή του Airbus A 320, χωρίς το κράτος να έχει την δυνατότητα της εξάσκησης οποιασδήποτε μορφής ελέγχου στην χρήση του δημόσιου χρήματος. Ένα άλλο σημαντικό σημείο που δεν μπορεί να παραβλεφθεί ούτε και από τους υπέρμαχους της ιδιωτικοποίησης, είναι το γεγονός πως μέχρι σήμερα στην

Μεγάλη Βρετανία έχουν πουληθεί σε ιδιώτες μόνο κερδοφόρες επιχειρήσεις (με εξαίρεση μία η οποία λόγω της ελλειμματικότητας της πουλήθηκε έναντι "εξευτελιστικού" ποσού) ενώ η αύξηση των κερδών που παρατηρήθηκε σε μερικές από αυτές οφείλεται στο ότι η κυβέρνηση διέγραψε, για να τις πουλήσει ένα μεγάλο μέρος των οφειλών τους προς το κράτος, ενώ η απόδοσή τους μετά την "αποεθνικοποίησή" δεν μεταβλήθηκε προς το καλύτερο. Τίθεται λοιπόν το ερώτημα στην Ν.Δ. αν προτίθεται να κρατήσει για τον δημόσιο τομέα μόνο τις ελλειμματικές επιχειρήσεις που δεν θα έχει την δυνατότητα να πουλήσει ή αν προτίθεται να τις μεταβιβάσει αφού πρώτα τις εξυγιάνει. Εάν ναι, με βάση ποιο σκεπτικό υγιείς ή εξυγιανθείσες επιχειρήσεις θα πρέπει να αποδίδουν κέρδη σε ιδιώτες και όχι στο κοινωνικό σύνολο; Πως θα αντιμετωπίσει την μακροχρόνια μείωση των εσόδων του δημοσίου;

3. Η πρόταση για " ευρύτατη ιδιωτικοποίηση της οικονομίας " αποτελεί μία αποσπασματική τοποθέτηση της Ν.Δ. για τις επιχειρήσεις του δημοσίου τομέα αφού τελικά αναφέρεται σε ένα περιορισμένο μόνο μέρος των δημοσίων επιχειρήσεων, ενώ απουσιάζουν ρητές και σαφείς προτάσεις και προγράμματα για τις μεγάλες ΔΕΚΟ με τα γνωστά προβλήματα που αντιμετωπίζουν (Ολυμπιακή, ΟΤΕ, ΔΕΗ, ΟΣΕ, ΟΑΣ).
4. Η υιοθέτηση της πρότασης της Ιδιωτικοποίησης θα οδηγούσε σε σημαντική αύξηση της ανεργίας την οποία το πρόγραμμα της Ν.Δ., πιστεύουμε ηθελημένα, αποσιωπά. Αναλαμβάνει η Ν.Δ. την ευθύνη για κάτι τέτοιο γνωρίζοντας τις περιορισμένες δυνατότητες για αύξηση των επιδομάτων ανεργίας; Αντιλαμβάνεται η Ν.Δ. τις συνέπειες μίας τέτοιας πολιτικής;

Όσον αφορά επιμέρους ζητήματα που θίγονται στο πρόγραμμα έχουμε να αναφέρουμε:

- Προτείνεται η "άμεση διάλυση όλων των παρεμβατικών εταιρειών και οργανισμών του δημόσιου τομέα, η που νοθεύουν τον ανταγωνισμό". Ξεχνά βέβαια η Ν.Δ. ότι ο ανταγωνισμός νοθεύεται με την δημιουργία CARTEL και κ.λ.π. και ότι ακριβώς για αυτό το λόγο θεωρητικά δημιουργούνται οι μηχανισμοί παρέμβασης για να παρεμποδίζουν τον αθέμιτο ανταγωνισμό και να ενδυναμώνουν του μηχανισμούς της αγοράς. Σοβαρά προβλήματα λειτουργίας των συγκεκριμένων οργανισμών δεν αποτελούν λόγο διαλύσής τους. Η λύση είναι η εξυγίανση και ο εκσυγχρονισμός τους και η κυβέρνηση σε αυτό ακριβώς το δρόμο προσανατολίζεται.
- Η κυβέρνηση με την δημιουργία του ΟΑΕ προσπαθεί να βρει τις καλύτερες δυνατές λύσεις για τις προβληματικές επιχειρήσεις που υπάρχουν στην αρμοδιότητά του. Η κάθε επιχείρηση αντιμετωπίζεται χωριστά και δεν μπορεί να ισχύσει για όλες ανεξαιρέτως ο αφορισμός ότι θα πρέπει να μεταβιβαστούν στον ιδιωτικό τομέα ή να εκκαθαριστούν. Χρήσιμο για την πορεία της ελληνικής οικονομίας θα ήταν ένα κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης να προτείνει συγκεκριμένες και σαφείς λύσεις

για κάθε προβληματική επιχείρηση χωριστά και όχι να μπαίνουν όλες μαζί στο "ίδιο τσουβάλι". Περιμένουμε λοιπόν από την Ν.Δ. συγκεκριμένες προτάσεις για το ποιες επιχειρήσεις προτείνει να μεταβιβαστούν και ποιές να εκκαθαριστούν.

- Αναφέρεται στο πρόγραμμα ότι από την Ιδιωτικοποίηση εξαιρούνται τα φυσικά μονοπώλια. "Ωστόσο", συμπληρώνει, "ορισμένες δραστηριότητες των εν λόγω επιχειρήσεων θα επιδιωχθεί να ασκούνται υπό ανταγωνιστικές συνθήκες". Τι ακριβώς εννοεί; μήπως την άρση του προστατευτισμού; Κάτι τέτοιο όμως προτείνεται από την κοινότητα για το 1992. Σκοπεύει η Ν.Δ. να εφαρμόσει κάτι τέτοιο νωρίτερα εάν έρθει στην εξουσία; έχει άραγε μετρήσει τις συνέπειες για ελληνικές δημόσιες επιχειρήσεις; Η κυβέρνηση προτείνει εκουγχρονισμό για την έγκαιρη αντιμετώπιση του ανταγωνισμού με το άνοιγμα της αγοράς αλλά σίγουρα δεν επιδιώκουν άνοιγμα σαν μέσο βελτίωσης της απόδοσης των δημοσίων επιχειρήσεων. Γι' αυτό ακριβώς η κυβέρνηση διαπραγματεύεται με την κοινότητα μία μετατόπιση του έτους έναρξης άρσης των περιορισμών για μετά το 1992.

Εξ' άλλου η διεθνής εμπειρία και επιστημονική έρευνα μας δημιουργούν έντονες επιφυλάξεις κατά πόσο οι δημόσιες επιχειρήσεις αποδίδουν καλύτερα όταν λειτουργούν σε ανταγωνιστικό περιβάλλον.

- Σίγουρα υπάρχουν σοβαρότατα προβλήματα στη σχέση κράτους (αρμόδια Υπουργεία) και δημοσίων επιχειρήσεων, που το ΥΠΕΘΟ και ιδιαίτερα η Γενική Γραμματεία μελετά και προσπαθεί να βρεί λύσεις επί λυσής τους. Η κυβέρνηση προσανατολίζεται στην άποψη ότι η αποτελεσματικότητα των επιχειρήσεων θα πρέπει να κρίνεται βάσει του βαθμού υλοποίησης των στόχων που θα απορρέουν από την στρατηγική και τα προγράμματα και θα αποτυπώνονται οικονομικά στην προϋπολογισμό και το πρόγραμμα επενδύσεων. Στο βαθμό βελτίωσης των οικονομικών αποτελεσμάτων τους θα παρέχεται όλο και μεγαλύτερος βαθμός αυτονομίας μέχρι την ολική κατάργηση των ασφυκτικών παρεμβάσεων των συναρμοδίων Υπουργείων. Τι έχει να προτείνει η Ν.Δ.; βάσει ποιών μεθόδων θα δοθεί αυτή η αυτονομία στις επιχειρήσεις που η φύση τους πολλές φορές απαιτεί μεγάλες επενδύσεις και "διαχείριση για λογαριασμό της πολιτείας εκατοντάδων δισεκατομμυρίων"; ποιές εγχυήσεις μπορεί να δώσει η Ν.Δ. και οι προηγούμενες διακυβερνήσεις της για αποτελεσματικό management στις επιχειρήσεις του δημόσιου τομέα;